

## תקציר : המפגש ה-21 של החוג הישראלי לבלשנות, אוניברסיטת חיפה 2005

### רבקה הלוי-נמירובסקי

#### תפקודו הפרגמטי של שם-הפועל בעברית של ימינו

---

ההגדרה המסורתית של שם"פ על דרך השלילה, כצורה המשוכה מן הפועל ומנושלת צורני נטייה של זמן, אספקט, מודוס וגוף אינה מדויקת. כמו הפועל אף שם"פ הוא צורה בעלת קשר פרדיקטיבי פנימי מובנה של נושא – פרדיקט, על כן גם בתפקודו כצורה בלתי משועבדת (בפרופוזיציה אינפניטיבית) הוא מאפשר הגשמת פרדיקציה, בעיקר פרדיקציה בעלת משמעות מוקלית.

אני טוענת כי בחירת הדובר בפועל פיניטי בעל תוכן סמנטי מלא ומפורש לעומת בחירתו בפרופוזיציה עם ש"פ (צורה אינ-פיניטית, בעלת תוכן סמנטי רופף או עמום) כרוכה בשיקולים פרגמטיים והגבלותיה אינן מצויות דווקא בתחביר. דהיינו שם"פ הוא צורה רב-ערכית, בלתי קבועה ובלתי יציבה (indeterminate) הזקוקה להקשר דינמי עשיר ומיידי של השיח כדי להעמידה על דיוקה. בין הדוגמות שאביא יהיו דוגמות מתוך כותרות וסיסמאות שהן אכסנייה אידיאלית ליצירת עמימות מכוונת, כלומר ליצירת מתח בין המשמעות השמנית למשמעות הפועלית של שם"פ. בגדר הדיון גם אראה את התפוצה המשלימה המתקיימת, הלכה למעשה, בעברית של ימינו בין כותרות, סיסמאות ופרסומות עם ש"פ לעומת מקבילותיהן עם צורות פרטיציפאליה אחרות, בעיקר בינוני פועל סתמי (למשל, לצאת מעזה מייד! יוצאים מעזה – מתחילים לדבר).